

IPA 2

MODUL 1

**Osnovna i
napredna
znanja
o autizmu**

INDEKS

Socijalna komunikacija

Ograničena, stereotipna
interesovanja

Heterogenost

Pridružena stanja

Razvojne promene

Razvojne promene

- Najveći broj autistične dece ispoljava simptome autizma i na periodičnim evaluacijama.
- Stabilnost dijagnoze autizma u detinjstvu je oko 80%.
- Promene tokom života značajno variraju od jedne do druge studije i od jednog do drugog pojedinca.
- Deca unekoliko više napreduju u oblasti socijalne komunikacije, nego u oblasti stereotipnog i repetitivnog ponašanja.
- Kognitivni potencijali autistične dece u drugoj godini života imaju značajnu prognostičku vrednost u adolescenciji.

Potrebe za podrškom u detinjstvu

- Istinsko partnerstvo sa stručnjacima
- Edukacija o autizmu
- Samopomoć
- Dobri porodični odnosi

Podrška roditeljima

- Rana intervencija
- Učenje u školi
- Učešće u aktivnostima škole

Intervencija

- Život kod kuće
- Život u zajednici

Svakodnevni život

Izuzetne potrebe

- Potrebe za medicinskom podrškom
- Potrebe za bihevioralnom podrškom

Potrebe za podrškom u adolescenciji

Edukacija

- Prilagođavanje nastavnog materijala, okoline i pristupa
- Individualni obrazovni plan
- Odnosi sa vršnjacima i prevencija bulinga
- Podsticanje života u zajednici

Tranzicija

- Planiranje tranzicije iz jedne škole u drugu, iz jednog u drugi obrazovni ciklus, kao i tranzicija u svet odraslih.
- Određivanje tranzicionih ciljeva i servisa za pružanje podrške.

Seksualna edukacija

- Neformalna (koju obezbeđuju članovi porodice)
- Formalna (visokoindividualizovani programi koje srovi osoblje škole ili stručnjaci za autizam)

Potrebe za podrškom u odraslom dobu

- Radni trening
- Zapošljavanje uz podršku
- Prevencija bulinga

Zapošljavanje

- Stanovanje uz podršku
- Opcije finansiranja
- Strukturisanje servisa podrške

Stanovanje

Briga o zdravlju

- Preventivne aktivnosti
- Specifične potrebe

Dugotrajna nega

- Prepoznavanje specifičnih potreba
- Pokretanje novih usluga u zajednici

Linkovi i Izvori:

- ❏ American Psychiatric Association (APA). (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th edition (DSM-5). American Psychiatric Publishing.
- ❏ Capal, J. K., Macklin, E. A., Lu, F., & Barnes, G. (2020). Factors associated with seizure onset in children with autism spectrum disorder. *Pediatrics*, 145(Supplement 1), S117-S125.
- ❏ Casanova, M. F., Frye, R. E., Gillberg, C., & Casanova, E. L. (2020). Comorbidity and Autism Spectrum Disorder. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 1273.
- ❏ Hervás, A. (2016). Un autismo, varios autismos. Variabilidad fenotípica en los trastornos del espectro autista. *Revista de Neurología*, 62(Suppl. 1), s9-s14.
- ❏ Lai, M. C., & Szatmari, P. (2020). Sex and gender impacts on the behavioural presentation and recognition of autism. *Current Opinion in Psychiatry*, 33(2), 117-123.
- ❏ Lugo-Marín, J., Magán-Maganto, M., Rivero-Santana, A., Cuellar-Pompa, L.,
❏ Alviani, M., Jenaro-Rio, C., ... & Canal-Bedia, R. (2019). Prevalence of psychiatric disorders in adults with autism spectrum disorder: A systematic review and meta-analysis. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 59, 22-33.
- ❏ Mannion, A., & Leader, G. (2013). Comorbidity in autism spectrum disorder: A literature review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 7(12), 1595-1616.

Linkovi i Izvori:

- ☐ Miller, H. L., Sherrod, G. M., Mauk, J. E., Fears, N. E., Hynan, L. S., & Tamplain, P. M. (2021). Shared Features or Co-occurrence? Evaluating Symptoms of Developmental Coordination Disorder in Children and Adolescents with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-13.
- ☐ Pan, P. Y., Bölte, S., Kaur, P., Jamil, S., & Jonsson, U. (2020). Neurological disorders in autism: A systematic review and meta-analysis. *Autism*, 1362361320951370.
- ☐ Silleresi, S., Prevost, P., Zebib, R., Bonnet-Brilhault, F., Conte, D., & Tuller, L. (2020). Identifying language and cognitive profiles in children with ASD via a cluster analysis exploration: Implications for the new ICD-11. *Autism Research*, 13(7), 1155-1167.
- ☐ Tan, C., Frewer, V., Cox, G., Williams, K., & Ure, A. (2021). Prevalence and Age of Onset of Regression in Children with Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review and Meta-analytical Update. *Autism Research*, 14(3), 582-598.
- ☐ WHO (2018). ICD-11. Retrieved from <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>

Odricanje odgovornosti

Podrška Evropske komisije za izradu ovog materijala ne predstavlja ujedno i saglasnost sa njegovim sadržajem, koji odražava isključivo stavove autora, pa se Komisija ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njemu.

PARTNERI

POLIBIENESTAR
UNIVERSITAT ID VALÈNCIA

FPDA - Federação Portuguesa de Autismo

Autismo Burgos
Federación Autismo Castilla y León

FONDACIJA HILJADU ŽELJA

socialIT
software & consulting

ae Autism
Europe